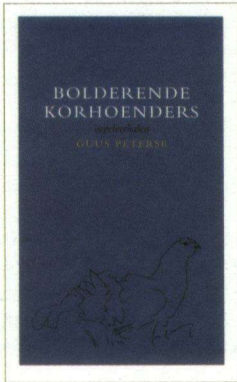

Bolderende Korhoenders

De Stichting Strohalp gaf een goed verzorgd boekje uit met vogelverhalen van Guus Peterse. Overpeinzend bij het

theater De Holterberg bij de paringsdans van Korhoenders, slenterend door de duinen, luisterend naar de Wielewaal aan de rand van het Vijlenerbos... steeds weer komen er bij de auteur verhalen op die in dit boekje zijn verzameld en in een prettig leesbare vorm zijn vastgelegd. Deze bundel met licht poëtische en vaak humoristisch geschreven verhaaltjes is verlichtigd met rake schetsen van Jeroen Steenbergen. Een aardig cadeautje voor vogelaars. De beschreven gebieden zijn aangeduid, voor wie ook zelf wil gaan kijken. Een leuk boek dat waarschijnlijk maar tamelijk kort ongelezen op het nachtkastje zal blijven liggen.

Peterse, G. (2004): Bolderende Korhoenders. Gebonden. 20,5 x 12,5 cm. 72 bladzijden. Tekeningen van Jeroen Steenbergen. ISBN 90 6224 458 0. Stichting Strohalp/Uitgeverij Jan van Arkel, Utrecht. Het boekje is rechtstreeks te bestellen door € 13,95 over te maken op postbankrekening 355925, ten name van Strohalp te Utrecht, onder vermelding van 'Bolderende Korhoenders' en het adres. De prijs is inclusief de verzendkosten.

De kiekendieven van het Oldambt

De Grauwe Kiekendieven, die tegen het eind van de vorige eeuw onverwacht bleken te kunnen profiteren van het braakleggen van vele hectaren akkerbouwgrond

in het Groningse Oldambt, spreken steeds weer tot de verbeelding. Dankzij die braakleggingen bleef deze nagenoeg uit

het land verdwenen soort behouden als broedvogel, ook al is de populatie nog steeds kwetsbaar. Erik van Ommen volgde het leven van deze vogels niet alleen in de Groningse broedgebieden, maar volgde ze ook op de tocht naar het zuiden naar Extremadura in Spanje en vervolgens tot in het overwinteringsgebied in het Afrikaanse Gambia. De vele schitterende aquarellen, olieverfschilderijen, etsen en veldschetsen van zijn hand maken van dit boek een zeer bijzondere uitgave. Met veel liefde voor vogels legde Van Ommen het leven van de Grauwe Kiekendieven en hun leefomgeving vast. Kees Dijksterhuis zorgde voor de begeleidende teksten.

Ommen, E. van & K. Dijksterhuis (2004): De kiekendieven van het Oldambt. 23 x 21 cm. 112 bladzijden. Gebonden. Full color. ISBN 90-5011-190-4. KNNV Uitgeverij, Utrecht. Prijs: € 29,95.

Kraaien, kwajongens van bos en veld

Kraaiachtigen zijn doorgaans de meest misprezen vogelfamilie, maar dat is niet altijd zo geweest. Zo genoten ijverige opruimers als Raven in middeleeuwse steden een speciale bescherming en zowel Raven als kraaien spelen een rol in de mythologie van verscheidene culturen. Jenny de Laet verdiepte zich in tien soorten kraaiachtigen en schreef 'Kraaien, kwajongens van bos en veld'. Het boek

bevat een schat aan informatie over deze intelligente en zeer sociale vogelfamilies. In de eerste hoofdstukken wordt een karakterschets gegeven van Kauw, Roek,

Zwarte en Bonte Kraai, Raaf, Alpenkauw, Alpenkraai, Gaai, Taigagaai en Notenkraai. Verder worden beschrijvingen gegeven over diverse specifieke aspecten, zoals het complexe sociale gedrag, voedselkeuze, foerageergedrag en -succes, nestpredatie en kleptoparasitisme. Daarbij wordt onder andere ook ingegaan op de niet broedende en rondzwervende bendes op het verstopgedrag van kraaiachtigen, die vaak te veel roven en dan voedselvoorraden aanleggen voor later gebruik. In de volgende hoofdstukken wordt aandacht besteed aan de vier seizoenen en aan de betekenis van kraaien in de maatschappij. De Laet behandelt in dit zeer prettig leesbare boek een uitgebreid scala aan onderwerpen, zoals de nestbouw, de paartrouw, strategieën voor de eileg, dispersie, slaappleatsgedrag en populatie. Een interessant populair-wetenschappelijk leesboek en naslagwerk.

Laet, J. de (2004): Kraaien, kwajongens van bos en veld. 24 x 15,5 cm. 252 bladzijden. Aquarellen en pentekeningen van natuurtekenaar Herwig Blockx. Nummer 10 uit de serie 'Vogels rondom ons'. ISBN 90 5487 372 8. Vubpress, Brussel.

Les oiseaux des Hautes-Fagnes

Les oiseaux des Hautes-Fagnes geeft een zeer gedegen en uitgebreid inzicht in de vogelwereld van de Hautes-Fagnes. Een team van 14 ornithologen begon in het broedseizoen van 1986 met het onderzoek in dit gebied. Dit onderzoek liep tot 1990. Deze uitgave, geschreven door Maxime

Metzmacher, is voor een groot deel gebaseerd op de onderzoeksresultaten. Van de gevonden soorten is een beschrijving met stippenkaarten opgenomen. Daarnaast

worden in deze uitgave echter ook een groot aantal soorten besproken die buiten het eerder genoemde onderzoek waren gebleven. Het boek presenteert, behalve de soortbeschrijvingen van de vogels in dit deel van de Ardennen, de eerste gedetailleerde kartering van de broedvogels in de Hautes-Fagnes en geeft een uitgebreide synthese van de verspreiding over regio's en habitats. Ook bevat het een analyse aan de hand van vele voorbeelden van de invloeden van veranderingen in factoren als habitats, klimaat, predatie en parasitisme op de broedvogelpopulaties. Behalve de verspreidingskaartjes bevat het boek ook vele zwartwitfoto's. Interessant zijn een aantal foto's in kleur die tevens zijn opgenomen om de determinatie gemakkelijker te maken. Deze kleurenfoto's tonen onder andere details van verenkleed of kop van vogels en (zang)vogels in de vlucht. Een interessant boek voor vogelaars en biologen die geïnteresseerd zijn in dit gebied en de Franse taal beheersen. Het boek bevat ook lijsten van de besproken vogelnamen, waaronder de lokale namen, de officiële Franse namen en de Nederlandse namen.

Metzmacher, M. (2004): Les oiseaux des Hautes-Fagnes. Histoire et géographie des oiseaux nicheurs. 21 x 15 cm. 496 bladzijden. Met tekeningen, grafieken, verspreidingskaarten en foto's in zwartwit en in kleur. ISBN 2-87186-101-3. Éditions École, La Roche-en-Ardenne (België). Prijs: € 28,- (inclusief verzendkosten). Te bestellen door overmaking van het bedrag op postbankrekeningnummer 000-1397982-18 van Postbank Brussel (IBAN BE50 0001 3979 8218),

ten name van Études & Environnement, rue Vicinal 31, B-4400 Flémalle. Meer informatie over deze uitgave is te verkrijgen via e-mail: cnp.info@laposte.net.

Vogels

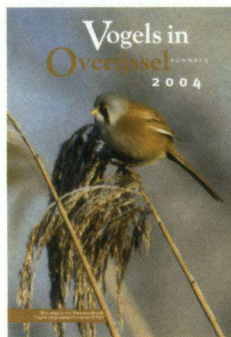
Naast het al eerder verschenen 'Vogels van Europa' is in de reeks Capitoool Veldgidsen nu ook 'Vogels' uitgebracht. De tekst van deze veel compactere uitgave werd geschreven door Jonathan Elphick en John Woodward. De fraaie vogeltekeningen in beide uitgaven zijn van de hand van Andrew Mackay. Deze nieuwe gids behandelt 320 Europese vogelsoorten. De uitgevers zijn erin geslaagd om een handzame zakgids uit te brengen die zeer compleet is. Van alle soorten zijn duidelijke tekeningen en waar nodig aanvullende schetsen met kenmerken, vliegbeelden en verspreidingskaartjes opgenomen. Er kon zelfs nog ruimte worden gevonden voor een kleine foto van de beschreven soorten. De soortbeschrijvingen zijn beknopt maar treffend en geven ook informatie over gedrag, leefgebied, nestbouw en voedsel. Ook verwijzen de auteurs meestal naar andere soorten waarmee de beschreven vogels mogelijk verward kunnen worden. Een handzaam boekje voor in de jaszak of de dagrugtas.

Elphick, J. & J. Woodward (2005): Vogels. 19 x 10 cm. 224 bladzijden. Met registers. Oorspronkelijke titel: RSPB Pocket Birds. Vertaling: Willemien Werkman; bewerkt door: G.M.L. Hartmans. ISBN 90 410 1896 4. Van Reemst Uitgeverij/Unieboek, Houten. Prijs: € 14,90.

Vogels in Overijssel 2004

Opnieuw is het de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Overijssel (SVO) gelukt om in een jaar tijd een vervolg uit te brengen in de reeks 'Vogels in Overijssel'. In totaal zijn nu 25 artikelen gepubliceerd in drie uitgaven en het enthousiasme lijkt nog niet uitgeput. In dit derde deel in de reeks wordt aandacht besteed aan de Baardmanetjes in het Zwarte Meer, de Zomertalingen in reservaten bij Giethoorn-Wanneperveen, slaappleatsen van Blauwe Kieken-dieven, monitoren van Watersnippen bij Zwolle en Zalk, Grauwe Klauwieren bij Ommen, kleurringen aan Klapeksters en de betekenis van de Bomhofsplas voor steltlopers en meeuwen. Ook is een

aanvulling op het overzicht van alle in Overijssel waargenomen vogelsoorten tot

1 oktober 2004 opgenomen. Evenals de vorige keren ook nu weer een zeer goed verzorgde uitgave!

Akker, P. van & G. Gerritsen (2004): Vogels in Overijssel. Nummer 3. 21 x 15 cm. 76 bladzijden. Grafieken en tabellen. Fraai geïllustreerd met tekeningen in zwartwit. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Overijssel. Te bestellen door overmaking van € 7,30 op postrekening 3094594 ten name van Natuur Milieu Overijssel, onder vermelding van: 'Vogels in Overijssel 2004' en verzendadres.

Brochures en rapporten

Broedvogelonderzoek 2004 – In Het Verdrongen Land van Saeftinghe.

In het voorjaar van 2004 is het gehele gebied van Het Verdrongen Land van Saeftinghe door een enthousiaste groep vrijwilligers onderzocht op broedvogels. Dit betreft alle buitendijkse schorrengebieden van Saeftinghe en het Sieperdaschor. In totaal ongeveer 3800 ha, waarvan ruim 2000 ha is begroeid met brakwatervegetatie. Voor vogels een belangrijk gebied. In 2004 werden 17.004 broedvogelterritoria genoteerd, verdeeld over 58 soorten vogels. Daarnaast waren er zes soorten die mogelijk broeden in dit gebied. Er broeden 17 soorten van de Rode Lijst. De Tureluur haalt in dit gebied de hoogste dichtheden van Nederland en is dan ook in Saeftinghe de meest karakteristieke soort. Het gebied herbergt meer dan 6% van de Nederlandse populatie van de Tureluur! Het gebied is ook belangrijk voor de Grauwe Gans en blijkt in toenemende mate aantrekkelijk te zijn geworden voor rietvogels, zoals Baardman en Blauwborst, die er een steeds ruimere

verspreiding hebben gekregen.

Castelijns, W. & A. Wieland (2005): Broedvogelonderzoek 2004 – In Het Verdrongen Land van Saeftinghe. A4-formaat. 43 bladzijden. Zwartwitfoto's. Grafieken en tabellen, met verspreidingskaarten in bijlagen. Stichting Het Zeeuwse Landschap. Natuurbeschermingsvereniging De Steltkluit, Heinkenszand.

Drentse Vogels

De Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe (WAD) publiceert jaarlijks over de vogelwereld in en rond Drenthe. In de uitgave over het jaar 2004 komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod: overwinterende Taiga- en Toendrarietganzen in Drenthe in 1990-2000, Kraanvogels in het Fochteloërveen, de Veldleuwerik in akkerbouwgewassen, Tapuiten op het Aekingerzand, predatie van dagvlinders door de Koolmees, het tweede broedgeval van de Raaf in Drenthe en broedgevallen van de Grote Kruisbek. Ook is een artikel opgenomen over broedende Zwarte Kraaien in Noord-Brabant en Friesland in 2004.

Dijkstra, B. & W. van Maanen (red.) (2005): Drentse Vogels. Nummer 18 (2004). ISSN 1381-6101. Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe. Deze uitgave kan worden besteld door € 8,- over te maken op postrekening 3870292 ten name van Werkgroep Avifauna Drenthe te De Kiel, onder vermelding van DV 18.

Herkenning en voorkomen van Eerste kalenderjaar grote meeuwen in Amsterdam

Voor Amsterdamse vogelaars is het handig dat zij interesse hebben in meeuwen, want die kan men er vaak letterlijk voor de deur zien. Er zijn dus niet direct excursies naar afgelegen oorden voor nodig om meer te weten te komen over deze vogels. Ruud Altenburg en Mars Muusse verdiepten zich in deze materie en schreven daarover een interessant boekje. Deze uitgave is een goed hulpmiddel bij het herkennen van ondersoorten en van de diverse stadia van een aantal grote meeuwensoorten. Aan de orde komt het herkennen van de Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Geelpootmeeuw en Pontische Meeuw. Ook worden de goede meeuwenlocaties in Amsterdam besproken. De uitgave is uitgebracht als een bijlage van het club-

blad De Gierzwaluw van de Vogelwerkgroep Amsterdam. Met behulp van een aantal kleurenfoto's worden de belangrijkste kenmerken verduidelijkt.

Altenburg, R., M. Muusse & E. de Bruin (eindredactie) (2004): Herkenning en voorkomen van Eerste kalenderjaar grote meeuwen in Amsterdam. De Gierzwaluw 42 (2), december 2004. Vogelwerkgroep Amsterdam, Uiterwaardenstraat 308, 1079 DB Amsterdam.

Nije list fan Fryske fûgelnammen

Sinds het begin van 1884 zijn er verscheidene wetenschappelijke publicaties gepubliceerd met betrekking tot Friese vogelnamen. Deze waren niet altijd volledig en de naamgeving van vogels was ook vaak streekgebonden. De Fryske Akademy heeft nu een volledige lijst gepubliceerd met alle officiële Friese vogelnamen. Met het uitkomen van deze lijst vervallen alle andere Friese vogelnamen die in het verleden door derden zijn weergegeven. Alleen deze uitgave behoort nu te worden aangegeven als de officiële lijst. De lijst is gerangschikt op Euringcode en geeft behalve de officiële Friese namen ook de wetenschappelijke namen en de Nederlandse namen. Ter vergelijking zijn ook de namen opgenomen van een lijst uit 1994 van J. Boersma, die eveneens door de Fryske Akademy was uitgegeven.

Engelmoer, M. (red.) (2004): Nije list fan Fryske fûgelnammen. 17 x 21,8 cm. 22 bladzijden. Omslagillustratie: Martin Brandsma. ISBN 90 6171 970 4. Fryske Akademy, Ljouwert/ Leeuwarden.

Vogelwerkgroep IVN Losser – Jaarverslag 2004

Het jaarverslag over 2004 blikt terug op de diverse activiteiten van deze werkgroep. In het nestkastenverslag zijn behalve de resultaten van de bekende nestkastensoorten, zoals mezen, vliegenvangers en Boomklevers, ook de resultaten van een aantal soortspecifieke kasten te lezen. Van de Steenuil vlogen 24 jongen uit vanaf 11 locaties, van de Kerkuil 78 jongen van 20 locaties en van de Gierzwaluw 27 jongen uit 16 kasten in Enschede. Er werden ook 16 kasten gecontroleerd van de Grote Gele Kwikstaart. In totaal kwamen daarvan 129

jonge vogels uit en drie mislukten. In een flink deel van de kasten werd in 2004 tot driemaal toe met succes gebroed. Verder wordt onder andere verslag gedaan van het wel en wee van de Losserse Ooievaars, van de ringactiviteiten en van de vogeltrek. Het belangrijkste vogelgebied in het werkgebied van de werkgroep is de Oelemars in Twente, waar 217 soorten vogels werden waargenomen.

Hassing, L., B. Hulsebos & P. Steffens (2005): Vogelwerkgroep IVN Losser – Jaarverslag 2004. Meer informatie over deze uitgave is te verkrijgen bij de redactie (e-mail: peter.steffens@hetnet.nl).

Vogels van Delft en omstreken 2004

Het jaarverslag van de Vogelwacht 'Delft en Omstreken' over 2004 bevat behalve informatie over de diverse overige activiteiten van de werkgroep vooral veel informatie over de broedvogels in het werkgebied. In 2004 werden maar liefst 33 gebieden geïnventariseerd. De resultaten worden per gebied besproken. Daarnaast is nog een flink deel van deze uitgave gebruikt voor het vastleggen van waarnemingsgegevens. Het aantal waarnemingen neemt ieder jaar toe. In 2004 zijn 3904 waarnemingen vastgelegd door 141 waarnemers. Aan de Lepelaar, een soort die in deze regio veel aandacht krijgt, is een afzonderlijke uitgave 'Delfland Lepeland' gewijd.

Vogelwacht 'Delft en Omstreken' (2005): Vogels van Delft en omstreken 2004 – Jaaroverzicht 2004. Meer informatie is te verkrijgen via internet: <http://www.vogelwachtelft.nl> of per e-mail: info@vogelwachtelft.nl. Postadres: Boswinde 119, 2496 WG 's-Gravenhage.

Vorm geven aan onderzoek

De Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJV) heeft een onderzoekshandleiding gepubliceerd voor jonge onderzoekers. De NVJ hoopt daarmee meer jongeren te stimuleren en op weg te helpen zelf onderzoek te gaan doen in de natuur. In de uitgave wordt aandacht besteed aan diverse aspecten en methoden van onderzoek, zoals de benodigde materialen, het berekenen van een populatiegrootte, het werken met een batdetector en het op soort brengen van alle

Nederlandse vleermuissoorten, hoe maak je een vegetatieopname en waar moet je rekening mee houden als je vogels wilt gaan onderzoeken. Ook is een interview opgenomen met de bevoegen onderzoeker Theunis Piersma. 'Vorm geven aan onderzoek' is een eenvoudig maar stimulerend geschreven boekje dat ook een aantal leuke tips voor mogelijke onderzoekprojecten geeft. Het boekje kost € 3,50 en is te bestellen via <http://www.jeugdbondsuitgeverij.nl>.

Vrijwillige Weidevogelbescherming Flevoland – Jaarverslag 2004

In 2004 was het alweer het tiende jaar dat Landschapsbeheer Flevoland de weidevogelbescherming in de provincie heeft georganiseerd. De resultaten van de inspanningen van vele vrijwilligers en agrariërs werden samengevat in een keurig verzorgde brochure. In Flevoland waren tien vrijwilligersgroepen actief, die nesten beschermden op ruim 9000 ha akker- of grasland. Het jaar 2004 was een absoluut topjaar. Er werden 1868 legsels beschermd. Dat is een nieuw hoogtepunt, na het topjaar 1998, toen er 1500 legsels werden gevonden. De stijging is wel deels het gevolg van uitbreiding van het onderzochte gebied. In 2004 werden 20 legsels per 100 ha gevonden, terwijl in 1998 dat aantal 25 was. Desondanks was 2004 een goed jaar. Door een gunstig voedselaanbod waren er relatief veel vogels met een snel uitkomend legsel.

Nagel, J.C. & A. Idzinga (red.) (2004): Vrijwillige Weidevogelbescherming Flevoland – Jaarverslag 2004. Stichting Landschapsbeheer Flevoland, Botter 14-03, 8232 JP Lelystad, e-mail: Flevoland@landschapsbeheer.net.

Wader Study Group Bulletin 105

Aflevering 105 van het bulletin van de International Wader Study Group besteedt onder andere aandacht aan: Oeverlopers in Groot-Brittannië en Ierland, de habitats die gebruikt worden door trekvogels bij het estuarium van de Tavira en de Formosarië in Zuid-Portugal, overwinterende Goudplevieren en Kieviten in Italië, fenologie bij watervogels rond het Baikalsee en geslachtsbepaling bij Scholeksters met behulp van borstveren. Wader Study Group Bulletin. Volume 105,

December 2004. International Wader Study Group. Zie voor meer informatie over deze werkgroep: <http://www.waderstudygroup.org>.

DVD's

De Maasheggen... moet je Mei zien!

Uit pure liefde voor de natuur, maar vooral gedreven door zorgen om het behoud van een bijzonder landschap, hebben Loek Ketelaars en Jan Wijn de afgelopen jaren gewerkt aan een informatieve film over het Maasheggenlandschap. Het gebied waar zij filmde ligt in het oosten van Noord-Brabant en is ingeklemd tussen de Maasdorpen Vierlingsbeek, Sambeek, Boxmeer, Beugen, Oeffelt en St. Agatha. Het oude landschap, dat ooit vooral gevormd werd door het tomeloos stromende Maaswater en door de mensen die er

werkten en die nog erg dicht bij de natuur stonden. In de recente tijd is veel verloren gegaan, omdat ook hier de moderne tijd eiste dat boeren meegingen in schaalvergroting en mechanisatie. Toch vindt men hier nog een bijzonder landschap, zeker in mei, wanneer de Meidoorns in bloei staan. De natuurrijkste heggegebieden zijn te vinden in de resterende zoete pasweiden, die het meest voedselrijk zijn en waar de heggen zich goed konden ontwikkelen. In de luwte van de bomen langs de houtwallen ontwikkelde zich een rijke flora waar nog altijd veel bijzondere planten te vinden zijn. Loek Ketelaars kreeg al van huis uit met de paplepel de liefde voor vogels ingegoten en het is dan ook geen wonder dat mede daardoor deze film ook voor vogelaars veel moois te bieden heeft. Tientallen vogels passeren de revue, waaronder kleine zangers als Nachtegaal,

Kneu, Goudvink, Grasmus, Roodborst, Heggenmus en Gekraagde Roodstaart, maar ook Koekoek, Patrijs, Steenuil, Kerkuil, Grauwe Klauwier, Zomertortel en de Grutto. Ook valt te genieten van een Wielewaal die zijn jongen voedsel brengt en van een IJsvogel die tikkend tegen een tak worstelt om een gevangen vis naar binnen te werken. De makers hebben deze film in eigen beheer gemaakt en uitgegeven en hopen daarmee een bijdrage te leveren aan het behoud van een fraai stuk cultureel erfgoed: het Maasheggenlandschap. Loek Ketelaars formuleerde het zo: "Door Nederlandse landschappen opnieuw in te richten met heggen kunnen op termijn Nederlandse vogelaars weer in hun eigen leefomgeving genieten van allerhande Rode Lijst-soorten en zo komen er wellicht verdwenen soorten terug! Welke vogelaar wil dat nou niet?"

Ketelaars, L. & J. Wijn (2004): De Maasheggen... moet je Mei zien! DVD. Abonnees van *het Vogeljaar* kunnen een kopie van deze productie bestellen voor een bedrag van € 15,- (excl. verzendkosten). U kunt daarvoor bellen naar (040) 281 36 94 of een e-mail sturen naar: l.ketelaars@onsneteindhoven.nl.

Opgewarmd Nederland

Het klimaat verandert sterk als gevolg van het broeikaseffect. Dat maakt ook Nederland warmer en natter, maar er zijn ook langduriger periodes van droogte. De gevolgen zijn overal zichtbaar in de natuur. Ook de gesignaleerde opmars van exoten, waaronder een aantal vogelsoorten, wordt wel aan dit effect toegeschreven. De uitgave Opgewarmd Nederland licht toe dat het broeikaseffect de natuur in rep en roer brengt en daarin voor verarming zorgt. Veel soorten verdwijnen. Dat geldt ook voor sommige vogelsoorten die geconfronteerd worden met een periode van voedselaanbod die niet meer samenvalt met de periode waarin jonge vogels het voedsel nodig hebben. Er is een sterke verandering in diverse ecosystemen waar te nemen. Deze uitgave is samengesteld door een team van 35 deskundigen en is uitgevoerd als boek en een DVD. Het is bedoeld voor iedereen die zich beroepshalve of uit persoonlijke interesse wil laten informeren over dit onderwerp. De DVD bij het boek bevat onder andere documentaires over libellen, vlinders,

vogels, wilde planten, mossen, rivieren en het strand.

Roos, R. & S. Woudenberg. (red.) (2004): Opgewarmd Nederland – Klimaatverandering, natuur, water, landbouw, effecten, aanpak. 24,5 x 17,5 cm. 224 bladzijden. Gebonden. Met kleurenfoto's, kaartjes en een DVD. Stichting Natuur-Media/Uitgeverij Jan van Arkel in samenwerking met de Stichting Natuur en Milieu, Utrecht. Te bestellen bij: Uitgeverij Jan van Arkel, A. Numankade 17, 3572 KP Utrecht, (030) 273 18 40, e-mail: i-books@antenna.nl. Meer informatie is te verkrijgen op internet: <http://www.natuurmedia.nl>.

Monografie over de Griel

The 'Stone Curlew' ofwel de Griel is een alleszins geslaagde monografie over een vogelsoort die Nederland weliswaar al een halve eeuw kwijt is, maar die velen sterk tot de verbeelding blijft spreken. Richard Vaughan, van huis uit historicus, heeft een omvangrijk oeuvre bijeen geschreven. Hij deed dit zowel op zijn vakgebied, als met vele ornithologische studies. Tot de laatste categorie behoren de Poyser-uitgaves 'In search of Arctic birds' en 'Arctic Summer'. Vaughan woonde en werkte een tijd lang in Nederland. Dit geldt ook voor zijn mede-auteur Nancy, Vaughans dochter. Wellicht was het langdurig actief zijn buiten Engeland de reden waardoor voor deze monografie een bredere oriëntatie plaatsvond dan gebruikelijk is bij sommige Britse onderzoekers. Veel research aan de Griel werd gedaan in Frankrijk, met 5400-9200 paren na Spanje (22.000-30.000 paren) het tweede grielenland van

Europa. Bij het dertig pagina's tellende overzicht van geraadpleegde literatuur, treffen wij heel wat namen van landgenoten aan, onder wie Jac. P. Thijssen en J.P. Strijbos, die tijdens hun excursies in het Hollandse duin nog met broedende Grielen te maken hadden.

Opmerkelijk is het lange hoofdstuk over de vocale prestaties die Grielen ten beste kunnen geven, met onder andere een overzicht van hoe in verschillende Europese talen de roep wordt weergegeven. Met name in Engeland heeft het luide, bij windstil weer tot achthonderd meter verdragende 'kurllee' bij romantici heel wat losgemaakt. Interessant ook is het hoofdstuk over beheermaatregelen ten gunste van Grielen. In Engeland blijken die maatregelen dusdanig succesvol dat, na decennia van verlies, de soort weer als broedvogel toeneemt, met een bescheiden terugkeer op reeds lang prijsgegeven locaties. Zou dat ook in Nederland kunnen lukken? Welnu, voorbeelden van gerichte beheersmaatregelen zijn te vinden in Zuidoost-Engeland. Enkele jaren geleden deden hier berichten de ronde dat een uitgave op stapel stond over de geschiedenis van de Griel in Nederland. Hopelijk komt het hiervan, met dan als sluitstuk de terugkomst van de soort. Bij de keuze van de kleurenfoto's viel de voorkeur niet op weliswaar fraaie, maar verder weinig zeggende portretten, maar op tekstondersteunende actiefoto's. Jammer is wel dat daarvan de kwaliteit soms te wensen overlaat. Ook deze keuze is tekenend voor de opzet van het boek.

De pentekeningen van de Spanjaard Juan Varella zijn overigens een lust voor het oog.

GLO

Vaughan, R. & N. Vaughan Jennings (2005): The Stone Curlew *Burhinus oedicnemus*. 345 pagina's. Met 8 pagina's kleurenfoto's. Kaarten,

pentekeningen, tabellen en figuren. ISBN 0-954955-6-0. Uitgave Isabelline Books, Falmouth, Groot-Brittannië. Informatie: sales@beakbook.demon.co.uk. In Nederland verkrijgbaar via het Internationale Vogelboeken Verzendhuis (IVV) te Wezep (<http://www.birdbooks.nl>). Prijs: € 58,40.